

nr 1961

BIBLIOTECZKA „DZIATWA”, Nr 2

Jerzy Dołęga-Kowalewski

SWIETLICA KATOLICKA
W BALACHIDI

NAJWIĘKSZA REWIA

WYDAWNICTWO DELEGATURY P.C.K. PRZY 2. KORP.
BARI 1946

N° 1961

BIBLIOTECZKA „DZIATWA”, Nr 2

Jerzy Dołęga-Kowalewski

SWIETLICA KATOLICKA
W BALACHADI

NAJWIĘKSZA REWIA

BARI 1946
WYDAWNICTWO DELEGATURY P.C.K. PRZY 2. KORP.

10 912 11

BIBLIOTEKA POLSKA-POSK
W LONDYNIE
WYMIANA MIĘDZYBIBLIOTECZNA

NAJWIĘKSZA
REWIA

BIBLIOTEKA
UNIWERSYTECKA
w Toruniu

1385184

Tłoczono czcionkami
(1000 egz.) Przenośnej
Prasy Drukarskiej
Typ - Pol, ofiarowanej

SWIETLICA KATOLICKA
W BALACHARDI

„Od Walczącej Ameryki
Dla Walczącej Polski

ZA WASZĄ WOLNOŚĆ I NASZĄ”

w Sekcji Wydawniczej
...: 2 Korpusu ...:

Włochy - 6. III. 1946 r.

Skład i druk wykonali:
sierż. Horbal A.,
kpr.: Cybulski Br.,
Michalak J., st. strz.
Wiczkowski Ł., strz.:
Nowak M. i Stoeck Fr.,
p. Głuchowiecki T.

co to był...
i w Ziemi Świętej...
Smieje się...
salutuje Pan Genera...

Wilna, czy Lwowa,
ikutkowa, ...
g w zanadrzu nosi.
rał,
Baciom naszym,
ć, --
wać --
banem na Rossie.

lda dzieci...
z Armii Krajowej...
uczniacy ze szkół p...
siroty...
stabilna...
O. Marszałku, oni p...
prawie jak --
prawie jak --

"NAJWIĘKSZA REWIA"
ARKUSZ POPRAWEK

str.	wiersz.	jest	powinno być
5	11 od góry	tem	tym
5	11 od góry	po	po
8	8 od góry	grzebanem	grzebanym
8	8 od góry	Lecz	Zez
16	3 od góry	czem	czyn

Tioczo no cacionkami
(1000 egz.) Przenosnej
Prasy Diekarskiej
Typ-Pol. ofiarowanej

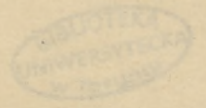
"Od Walczcej Ameryki
Dla Walczcej Polski

ZA WASZĄ WOLNOŚĆ I NASZĄ

w. Sekcji Wydawniczej
: : : 2 Kólpuszu : : :

Wiochy - 6. III. 1948 r.

Skład i druk wykonali:
sierż. Hordal A.,
kpr.: Czbulski Br.,
Michalak J., st. strz.,
Wickowski E., strz.,
Nowak M. i Stoch F.,
p. Gluchowski T.

10	2 09 801A	czem	oznu
8	8 09 801A	teos	per
2	11 09 801A	bcasapenem	Do8.zepemAm
2	11 09 801A	ow	8Am
epł. męles.		jeat	Doatuno pAg

WIKTOR BOLEWNIK

"ALIBI ASEMILIAN"

NAJWIĘKSZA REWIA

Kiedy -- mali dorośli,
 skończy się Wasza podróż --
 i wrócićie -- do Warszawy, Wilna, czy Lwowa,
 do -- Piotrkowa czy... Pikutkowa,
 będzie -- ot taki marzec,
 polski Marzec, co to śnieg w zanadru nosi.
 I przyjedzie Anders Generał,
 aby Rewię Dzieci otwierać,
 aby rewię dzieci przyjmować --
 przed tem SERCEM pogrzebanem na Rossie.

Najpierw -- goście,
 podróżni, którzy wrócili...
 To Wy, to Wy,
 moi mili.

Odmierzają krok chłopcy,
 maszerują nasze dziewczęta
 z Indii, Persji, Afryki,

co to byli i -- pod Równikiem
i w Ziemi Świętej...

Śmieje się polskie przedwiośnie,
salutuje Pan Generał radośnie...

Ale zaraz potem szczególnie przeją się warty,
grają -- HYMN,
to -- Im, to -- Im, to -- Im, to -- Im,
niekończonym kolumnom
Braciom waszym. Tym z Polski,
Dzieciom bosym, obdartym.
Upartym.
Dumnym.

Idą dzieci -- łącznicy
z Armii Krajowej, ...
uczniacy ze szkół podziemnych,
sieroty...
słabizna...
O, Marszałku, oni najlepiej wiedzą,
prawie jak -- Ty,
prawie jak -- Ty,

co to znaczy słowo -- OJCZYŻNA!

Ono rośnie nad mękę i biedę,
byle tylko -- nie dać się, nie dać się -- DO BRONI!
Wszystko znościć o nic nie prosząc.

Przeży się polski Generał --

I za mu w oku brylantowa świecica
Ach, to serce Marszałka na Rossie
błogosławi swoje wierne dzieci.

Aby spłacić ów haracz Wielkości
By zbudować, o Chryste, ciepłoty od wieków na Krzyżu,
Twój Kościół?

Kto to wie? Może -- Maria z Magdali,

Gdy przypadła do kolan
Twoich: Albo -- żołnierz, którego za wszystko rozpraszysz?

Tam w polu...
Kiedy -- sercem nie rozumem Cię przecznił
W mroku ciemnej belwederkiej nocy

I zawołał:
-- Za bagnetą! Podbijaj słas!
sol wola Podchorąży Piotrze Wysocki!

-- DO BRONI, PODCHORAŻOWIE!
 Wiele razy -- ogniem, krwią i żelazem --
 Historio, słowa te powiesz --
 Nam.

Ileż trzeba tej miazgi ludzkiej na styku Europy i Azji,
 Ile tych istnień małych, przyziemnych i prostych,
 Lecz matczynych wylanych...
 Aby tobie, Historio, sprostać,
 Aby spłacić ów haracz Wielkości,
 By zbudować, o Chryste, cierpiący od wieków na Krzyżu,
 Twój Kościół?

Kto to wie? Może -- Maria z Magdali,
 Gdy przypadła do kolan
 Twoich. Albo -- żołnierz, któregoś za wszystko rozgrzeszył
 Tam w polu...
 Kiedy -- sercem nie rozumem Cię przeczul
 W mroku ciemnej belwederskiej nocki
 I zawołał:

-- Za bagnety! Podpalaj stos!
 Podchorąży Piotrze Wysocki!

I

Nie mamy nic do oddania,
 nie mamy nic do -- sprzedania!
 Chcecie to sobie liczcie
 ile wam dadzą -- złota,
 nafty, manganu, potasów, --
 liczyliście tak od lat...
 Nam wystarczy -- w uliczce
 wileńskiej -- domki i płoty,
 skrawek pola za lasem, --
 bo to -- nasze
 i -- droższe
 niż świat!

II

-- Cóż nam zostało z tych dni...
 (Była sobie taka piosenka,
 która się teraz śni...)

O, zostało nam bardzo dużo,
 chociaż -- mówią -- okrutny los
 prawie wszystko, wszystko nam zburzył...

Nie pójdziemy -- ludziom się skarżyć,
że Ojczyznę nam wróg zagrabił.
Damy radę. Nie zawiedzie, nie zadrży
w rękę polskim wierny karabin.

III

Dobra wróżka --
to -- „pracuję i wierzę”.
A -- zła:
„ja się boję, ja nie umiem, ja nie chcę,
ja się nie zerwę z łóżka, --
choćby się świat zawalił, ja sobie --
leżę.”

No -- powiedz,
którą wolisz?
Która nas łatwiej
z tej matni,
z tej „babilońskiej niewoli” --
wyzwoli?

IV

Myśmy się uczyli --
po polsku --
na schodach obcych domów,

w kołchozach i sowchozach...
My -- tej Polski, co pokryjomi
przyszła do nas,
nie rzucimy, nie oddamy
n i k o m u.

My wiemy, co są warte
uśmiechy i dary obcych, --
proste dziewczęta i chłopcy,
my musimy starczyć dla Polski
za Atlantycką Kartę.

V

-- W Trzydziestym Dziewiątym
-- pod Kutnem
-- padł Tatuś...
Taki list wczoraj przyszedł od brata,
który pozostał w Polsce i jest teraz w Łodzi.
Pisze, że wyrósł bardzo, że do szkoły chodzi
i -- żeby się nie martwić, bo on daje słowo --
„egzamin zdać, jak Władek...”
(brat Mamusi, który poległ w Armii Krajowej).

MATKA BOŻA PIEKARSKA

Obraz ten -- majolika śląska -- istotnie
odbył opisaną drogę. Potrzaskany w Rosji
Sowieckiej, skleiony został w Teheranie.

Uprosil Matkę Bożą na świadka, --
Była z mało znanych -- Piekarska --,
Weszła cicha, jak to Ona, choć boska,
Choć w koronie i z berłem, a przecie --
Górnikowa, majsterkowa, sztygarska,
Krótko mówiąc, robotniczo-chłopska.

Powstał Ojciec Święty, -- chude ręce
Przeświecały tysiącem żyłek, --
Wstały Lordy, Generały, Sędzie, --
Lud zalegał, klęcząc, dziedziniec.
No i padły słowa jak zwykle,
Gdy na sądach ludzi pytają --
-- Czy widziałeś, czy słyszałeś, czy byłaś?

Swą wędrówkę ze Śląska w tajgę
Powiadała Matka Boża Piekarska,
Pokazała na mapie sędziom
Drogę do Krasnojarska...

Objaśniła wszystko, jak było
Na pytania ludzi uczonych, --
Raz Jej tylko głos z lekka drgnął,
Gdy wspomniała -- dzieci pomarzę,
Wyrzucane, jak drwa z wagonów.

Słuchał opowieści Lord-Sędzia

Daleki myślami...

Generali, uczeni, sędzie

Nie podnieśli ócz na Nią...

Jeno Papież, gdy już skończyła,

Ręk białością zaświecił, --

Modlił się --

O Cud powstania z martwych dla -- żywych

Do Królowej

Męczenników,

Wyznawców,

Dzieci.

JARZĘBINOWO

Ściernisko. Rów. Droga.
Deszcz jesienny glinę rozmokłą mięsi.
Ktoś na Krzyżu przydrożnym -- Bogu
Jarzębin wieniec zawiesił.

Tak najlepiej modlić się do Ciebie, o Chryste,
Jarzębinowo,
Rzecznie... zagonowo... lesiście...
Jak zwierzę nierozumne (nie obrazi Cię słowem)
Jak liście...

Znasz wszystkie nasze sprawy,
Myśli jak z książki czytasz,
Mierzysz je w dzień i w nocy wzroku Twego ostrzem.
Potrzebne Ci to tylko, co jest w nas -- ukryte,
Najprostsze.

Litwa 1941.

TYLKO -- TO

Pewno -- Lipa, Grabna Wola, lub -- Osiek...
Pewno dębem albo łąką śpiewało,
Zaszumiało. Dymem cierpkim powiało.
Obmachnęło błotem lepkiem po osie.

Chcesz inaczej? Nie potrafisz. Spamiętasz
Tylko -- to, chałupiane i zgrzebne.
Wliczysz do tych rzeczy potrzebnych
Kościółki wiejski cmentarz...

Oto -- ś w obcym wspaniałym tumie
Aby wyznać dobremu Bogu --
-- Panie Boże, ja nic więcej nie umiem --
-- Ja chcę -- tam, jak pies warować przy progu.

SWIETLICA KATOLICKA
W BALACHALI

BAJKA O CHŁOPCU GRZELI

Siadaj, dziecko, opowiem ci bajkę...
O czym by to?

O Czerwonym Kapturku,
o Królowej i o złych córkach?...

-- Aaa...
Spać ci się chce?

-- Nie...
-- Ale o Królowej i o Kapturku ze sto razy mi chyba

-- tatuś. Ja chcę inną,

-- taka, wiesz, aby była naprawdę. Byś słóweczka
do prawdy nie dodał,

-- nie -- dziecinną.
Zgoda.

A więc --
w pewnym kraju był Pan, bardzo bogaty,
miał trzech synów,
trzech chwatów.

Jednego zwali -- Janek,
chłopiec złocistowłosy,
że słońko w nich świeciło
wysoko głowę nosił.

Z niebieskich oczu Jędrka
patrzyły dwie stokrotki,
-- on w czepku się urodził, --
orzekły wszystkie ciotki.

A trzeci -- taki sobie,
zwał się po prostu -- Grzela,
śmieli się z niego nieraz:
-- ten Grzela bąki strzela. --

Razowy chleb zajadał,
do ciastek nie miał smaku,
ot, żyto woził wozem,
lub w boru słuchał ptaków.

Nie wstydził się za koniem
prowadzić w polu bronę,
w żniwiarce coś majstrował,
-- a z czego to zrobione?

Aż nagle -- słuchaj mała --, dwór się Panu -- spalił,
w perzynę poszło wszystko: srebra, wór pieniędzy...

Pan zbudził się żebrakiem.
(Żebrak to znaczy -- biedny,
to taki --
w ńdzy).

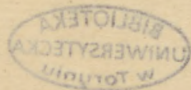
-- Ale przecie, miał on trzech synów,
-- trzech chwatów,
-- to bardzo wiele...

I wiele,
i niewiele.

Jeden chwąt -- poszedł w świat,
drugi chwąt -- poszedł w świat,
pozostał -- Grzela.

Nie chciało mu się porzucić ojca i domu, co ogień
zniszczył,
siadł wśród zgliszczy,
-- szkoda -- mówi -- biadać nad losem,
-- będę

na NOWY DOM deski ciosać!

Pytasz mała, ile tygodni, miesięcy, lat
napracował się dobry Grzela --
chwąt.

Widziałem go tej niedzieli.
Powiedział mi, że dom -- skończył.
Ile pracował, nie mówił. Zapewne, ile potrzeba.
Śmiał się.

Miał w oczach -- niebo,

-- słońce.

Ć W I E C Z E K

(Z Botrela)

“La maman du petit homme
lui dit un matin...”

I

- Mój ty mały człowieczku,
biadała matka,--
- ktoby uznał w tym Ćwieczku
- szesnastolatka...
- W mieście gbur wynagrodzi,
- gdy będziesz dbały,
- ale -- za pługiem chodzić
- za mały jesteś, za mały,
- naprawdę -- ćwieczek,
- tak.

II

- W porcie wyga-kapitan
śmiechem go spotkał:
- zakazano i kwita
  - brać noworodków.
  - Możesz na mnie wytrzeszczać
  - zdumione gały,

- na marynarza jeszcze
- za słaby jesteś, za mały,
- he, he, ot ćwieczek
- tak.

III

Na wersalskich komnatach
biedak się żali:

- błagam cię, Sire, poratuj
- chłopca z Kornwalii...
- Trudno mi na to przystać,
- rzekł Król wspaniały,
- jakież z ciebie gwardzista?..
- Sam widzisz, jesteś za mały,
- coś jakby -- ćwieczek,
- tak.

IV

Aż tu wojna wybuchła
o Króla--pana, --
ciągnie i nasze chuchro
z wojskiem Szuanów.
Świszczą w Bretanii kule,
wałą ogniste strzały,
brzęczą by pszczelne ule:

-- szkoda go, taki mały,
-- tyli co ćwieczek,
-- tak.

V

I oto jedna taka
całuje w czoło.

Wyszła dusza z chłopaka
szukać aniołów...

Zgniewał się nie na żarty

Piotr Klucznik: -- zmykaj, mały!

-- Do archanielskiej warty

-- za mały jesteś, za mały,

-- nic tylko -- ćwieczek,

-- tak.

VI

Zabłąkanych owieczek

Chrystus Pan strzeże.

-- Ach, to ty, mały Ćwieczek?!...

W zwój sukni bierze...

-- Takich mi oto trzeba,

-- chodź do wieczystej chwały,

-- bo -- wieździe -- moje Niebo

-- dla -- małych, właśnie dla -- małych,

-- tak.

S E R C E

Nieporadny cieśla

długo się skrobał za uchem, potem coś na papierku kreślił,

aż wreszcie na znak,

że ma artystyczny smak,

wyciął w każdej zrobionej okienicy -- nieporadne,

naiwne jak sam,

serce.

. . . .

I odtąd --

gdy się położę spać,

zamknąwszy od szumnej ulicy

okienicę,

widzę w tej okienicy

śmieszny otwór, przez który zagląda -- noc,

czyha na mnie, do skoku się pręży --

księżyc.

. . . .

Wszystko to jednak nic

wobec tego, co się dniem dzieje, --

chciałbym usnąć, a na ścianie złotem ku mnie się śmieje, --
tak właśnie, słoneczni się, pieczętuje się dukatowo
nad moją głową --
serce.

Mógłbym przecie
wejść na okno i zasłonić tą noc i ten księżyc i słońce, --
raz z tym skończyć...
Eksmitować to serce, które mi spać nie daje!

Tak się zdaje...
Za nic w świecie!

NA WSZELKI WYPADEK

Zostawię -- „częstkę siebie“
nie w książce i nie w liście,
całej tej pisaniny
wypieram się uroczyście.

Gdy wrócisz -- dobądź z walizy
zrudziałą i pomiętą,
starą mą furazerkę --
pamiątkę z trzech kontynentów.

Ona to -- wążem ciałem,
świadek tajemnych wzruszeń --
chroniła w mróz syberyjski
list twój, machorkę i -- uszy.

Kształt stopy utrudzonej
zachowa niezgrabny bucior, ---
wypruto mu sznurowadła
wiesz kiedy, -- żebym nie uciekł.

Przyrzekłem za wierną służbę, --
każdy z nich dzielnie się sprawiał, --
-- nie wiem co będzie ze mną,
-- lecz wy -- będziecie w Warszawie.

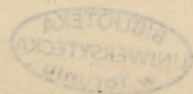
A zresztą -- mogą się przydać,
bo gdybym na Apel powstał,
jakże ja pójdę bez czapki,
jakże ja pójdę -- boso?...

T Ę S K N O T A

Wrzos na wrzosowisku
Wrześniem w pole opadł,
na listowie nisko
liście szał Listopad.
Grudą -- ziemię rudą
zagrodziło Grudniem,
śniegiem rozśnieżyło,
stykiem -- Styczniem miłym
z -- Lutym, wiatrów lutnią...

A tu ciągle -- Czerwiec
wlecze mi się czerwciem,
a tu ciągle -- Lipiec,
lipki, lepki Lipiec,
a tu ciągle -- Sierpień,
tylko ten -- bez sierpów...
Słońce od pułapu
w domu, w liściach drzew.
Banano--banalne,
brudne i nahalne,
słońce -- małp i papug...
Psiakrrew!

Afryka Wschodnia 1945.

O D S E T K I

Poseł Driberg w Izbie Gmin w marcu 1945 zgłosił interpelację, dlaczego Polska dostała od W. Brytanii „aż” 40 milionów funtów na prowadzenie tej wojny. Nieznany angielski poeta odpowiedział Panu Posłowi wierszykiem p. t. „Odsetki” w Glasgowskim Bulletin. Oto przekład tego utworu.

Odsetki są już zapłacone
od całej sumy. Pierwsza rata
wpłynęła w owych dniach ponurych,
gdy nad Londynem w szarych chmurach
przeciw niemieckim dywizjonom
startował polski lotnik. Świat,
tak jak Pan teraz, liczył rad
cyfry i szanse z ksiąg uczonych,
i -- tyle. Nowy z rzędu przekaz
nie kazał długo na się czekać.
Policz Pan Tobruk i Cassino,
stos trupów polskich. Pewność czytał,
że oną twierdzę niezdobytą
zdobyli -- oni. W Arnhem -- Niemiec
ział ogniem. Polski „cudzoziemiec”

spłacił nam znowu, trzecią zrzędu,
wcale obfitą dywidendę.
Przyszła, Pan nie wie, jak i skąd?
Z Holandii. Jedno z krwawszych kont.

Naszych milionów czterdzieści --
wspaniałomyślny wkład zaiste...
A -- oni? Licz Pan, wszystko zmieść Pan --
całą okrutną rzeczywistość
największej z wojen. Krew i trud.
Ruiny miast. Pędzony lud.
Nieznany los milionów rodzin...
Pisz Pan w rachunek.

Nie zaszkodzi.

SPIS TREŚCI

	Str.
Największa Rewia	5
Polski Listopad	8
Myśli Dziecięce	9
Matka Boża Piekarska	12
Jarzębinowo	14
Tylko -- to	15
Bajka o chłopcu Grzeli	16
Ćwieczek	20
Serce	23
Na wszelki wypadek	25
Tęsknota	27
Odsetki	28

Arch. Emigracji

Biblioteka

Główna

UMK Toruń

1385194

1
9
6
1

Biblioteka Główna UMK

300020981336

Arch. Emigracji

Biblioteka

Główna

UMK Toruń

1385194

1
9
6
1

Biblioteka Główna UMK

300020981336